

AJÉN BUDAYA DINA DONGÉNG-DONGÉNG ANU AYA DI KABUPATÉN CIANJUR PIKEUN MEKARKEUN ATIKAÑ KARAKTER DI SMA

ABSTRAK

Suwarto, Ratna Shinta Sukowati. 2012. "Ajén Budaya dina Dongéng-Dongéng Anu Aya di Kabupatén Cianjur Pikeun Mekarkeun Atikan Karakter". Tésis Prodi Pendidikan Bahasa jeung Budaya Sunda.

Kasang tukang panalungtikan ieu nya éta kurangna perhatian ti masarakat kana dongéng anu miboga peran gedé pikeun nepikeun atikan. Ngulik ajén budaya dina dongéng-dongéng bisa mekarkeun atikan karakter sabab dina dongéng tangtu waé jembar pisan pangajaran anu bisa dicokot tina caritana. Tujuan panalungtikan ieu nya éta pikeun ngadéskripsikeun struktur dongéng nu aya di Kabupatén Cianjur, ajén budaya anu aya dina dongéng-dongéng anu aya di Kabupatén Cianjur, ajén atikan karakter dina dongéng-dongéng anu aya di kabupatén Cianjur, prak-prakanana modél atikan karakter dina dongéng-dongéng anu aya di Kabupatén Cianjur, jeung dongéng-dongéng anu ngandung model atikan karakter pikeun siswa SMA. Sumber data dina ieu panalungtikan nya éta dongéng dimeunangkeun tina hasil wawancara jeung studi dokuméntasi. Métode anu digunakeun dina panalungtikan ieu nya éta métode déskriptif. Dina hasil analisis panalungtikan bisa dicindekkeun (1) Tina 15 dongéng anu kakampulkeun di Kabupatén Cianjur 12 dongéng kaasup kana jenis dongéng sasakala, 2 dongéng sagé, jeung 1 dongéng mite, téma sajumlah 15 dongéng nu aya di Kabupatén Cianjur museur téma nu aya hubunganana jeung sajarah, karajaan, kaagamaan, jeung mahluk lianna sarta alam, palaku dina dongéng diantara manusa biasa, tokoh mitologi, tokoh sajarah, jeung sasatoan, galur dina dongéng maké galur mérélé, latar waktu anu digunakeun aya anu nuduhkeun titimangsa, tanggal, taun, baheula, jeung kapungkur, latar tempat nu dugunakeun umumna di Gunung, Walungan, Situ, jeung Karajaan, Latar suasana nu aya dina dongéng, diantarana bungah, sedih, reueus, héran, jeung karunya; (2) Ajén budaya dina dongéng-dongéng nu aya di Kabupatén Cianjur bisa dimeunangkeun sacara *eksplisit (tersurat)* atawa sacara *implisit (tersirat)*; (3) Ajén atikan karakter dina data dongéng nu aya di Kabupatén Cianjur salapan karakter, diantarana religius, jujur, disiplin, kerja keras, kréatif, démokratis, peduli lingkungan, peduli sosial, jeung tanggung jawab; (4) Dongéng-dongéng anu jembar atikan karakter bisa dijadikeun model atikan karakter. Di antara lima belas dongéng aya salah sahiji dongéng anu leuwih jembar atikan karakter, nya éta dongéng "Babad Cianjur"; (5) Tina analisis data sakabéh dongéng mibanda atikan karakter anu bisa jadi muatan positif pikeun mekarkeun atikan siswa.

Kecap galeuh : ajén budaya, dongéng, atikan karakter

Ratna Shinta Sukowati Suwat, 2014

AJÉN BUDAYA DINA DONGÉNG-DONGÉNG ANU AYA DI KABUPATÉN CIANJUR PIKEUN MEKARKEUN
ATIKAÑ KARAKTER

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu | perpustakaan.upi.edu

NILAI BUDAYA DALAM DONGENG-DONGENG YANG ADA DI KABUPATEN CIANJUR UNTUK MENGEMBANGKAN PENDIDIKAN KARAKTER

ABSTRAK

Suwarto, Ratna Shinta Sukowati. 2012. "Ajén Budaya dina Dongéng-Dongéng Anu Aya di Kabupatén Cianjur Pikeun Mekarkeun Atikan Karakter". Tésis Prodi Pendidikan Bahasa jeung Budaya Sunda.

Penelitian ini dilatarbelakangi kurangnya perhatian dari masyarakat terhadap dongeng yang mempunyai peran besar untuk menyampaikan pendidikan. Analisis nilai budaya dalam dongeng bisa mengembangkan nilai karakter karena dalam dongeng terdapat pembelajaran yang bisa diambil. Tujuan penilitian ini adalah untuk mendeskripsikan cerita dongeng yang ada di Kabupaten Cianjur, mendeskripsikan struktur dongeng yang ada di Kabupaten Cianjur, nilai budaya dalam dongéng yang ada di Kabupaten Cianjur, nilai karakter dalam dongeng yang ada di Kabupaten Cianjur, dongeng-dongeng yang mengandung model nilai karakter, dan langkah-langkah pendidikan karakter dalam dongeng yang ada di Kabupaten Cianjur. Sumber data dalam penelitian ini adalah dongeng yang diperoleh dari hasil wawacara dan studi dokumentasi. Metode yang digunakan dalam penelitian ini adalah metode deskriptif. Dalam hasil analisis penelitian bisa disimpulkan (1) Dalam 15 dongeng yang terkumpulkan di Kabupaten Cianjur, terdapat 12 dongeng legenda (sasakala), 2 dongeng sage, dan 1 dongeng mite, tema yang ada dalam dongeng di Kabupaten Cianjur mangarah kepada tema yang ada hubungannya dengan sejarah, kerajaan, keagamaan, dan makhluk lainnya serta alam, pelaku dalam dongeng diantaranya adalah manusia biasa ,tokoh mitologi, tokoh sejarah, dan hewan, alur dalam dongeng memakai alur maju, latar waktu yang digunakan ada yang menunjukkan tanggal, tahun, dan dahulu, latar tempat yang digunakan umumnya di Gunung, Sungai, Situ, dan Kerajaan, latar suasana yang ada dalam dongeng, diantaranya bahagia, sedih, bangga, aneh, dan kasihan. (2) Nilai budaya dalam dongeng-dongeng yang ada di Kabupaten Cianjur bisa diperoleh secara eksplisit (tersurat) atawa secara implisit (tersirat). (3) Nilai pendidikan karakter dalam data dongeng di Kabupaten Cianjur ada 9 karakter, diantaranya religius, jujur, disiplin, kerjakeras, kreatif, demokratis, peduli lingkungan, peduli sosial, dan tanggungjawab. (4) Dongeng-dongeng yang mempunyai banyak pendidikan karakter bisa dijadikan model pendidikan karakter. Diantara 15 dongeng ada salah satu dongeng yg lebih banyak pendidikan karakternya, yaitu dongeng "Babad Cianjur". (5) Dalam analisis data semua dongeng mempunyai pendidikan karakter yang bisa jadi muatan positif untuk mengembangkan pendidikan karakter.

Kata Kunci : ajén budaya, dongéng, atikan karakter

Ratna Shinta Sukowati Suwat, 2014

AJÉN BUDAYA DINA DONGÉNG-DONGÉNG ANU AYA DI KABUPATÉN CIANJUR PIKEUN MEKARKEUN ATIKAN KARAKTER

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu | perpustakaan.upi.edu

CULTURAL VALUES IN TALES THAT EXIST IN KABUPATEN CIANJUR TO DEVELOP CHARACTER EDUCATION

ABSTRACT

Suwarto, Ratna Shinta Sukowati. 2012. "Ajén Budaya dina Dongéng-Dongéng Anu Aya di Kabupatén Cianjur Pikeun Mekarkeun Atikan Karakter". Tésis Prodi Pendidikan Bahasa jeung Budaya Sunda.

This research is motivated by the lack of public attention to fairy tales, urban legend between society that has great role in deliver education. Analysis of cultural values in the story of a fairy tale could develop a character value because there are many lessons that can be taken. The purpose of this research was to describe the structure of a fairy tale, cultural values that exist in fairy tales, character value in a fairy tale, education measures in the fairy tale characters that exist, and the tales that contain the character value model for high school students. Sources of data in this research are fairy tale that obtained from interviews and documentation. The method used in this research is descriptive method. From result of this analysis research can be concluded (1) From the 15 fairy tale that were collected in Cianjur, there are 12 legend (sasakala), 2 sage tales, and 1 myth, mythical themes in Cianjur tales leads to the theme that has to do with history, kingdom, religious, other creatures and nature, actors in tales including human being, mythological figures, historical figures, and animal, plot in the tales use forward plot, the time that use in the tales is show date, year and yore, the place usually take in mountain, river, lake, and kingdom, the atmosphere in tales is usually happiness, sadness, proudness, weirdness, and poorness. (2) Cultural values in fairy tales exist in Cianjur can be obtained explicitly or implicitly. (3) There are 9 Character Educational value in the data of fairy tales including religious, honest, discipline, hard work, creativity, democracy, care for the environment, social care, and responsibility. (4) Tales that have a lot of character education can be used as a model of character education. Between 15 fairy tales there is one fairy tale that have more character education, that is "Babad Cianjur". (5) In the data analysis of all fairy tales have the character education that can be a positive charge to develop student's character education.

Keyword : respectful culture, tales, character education